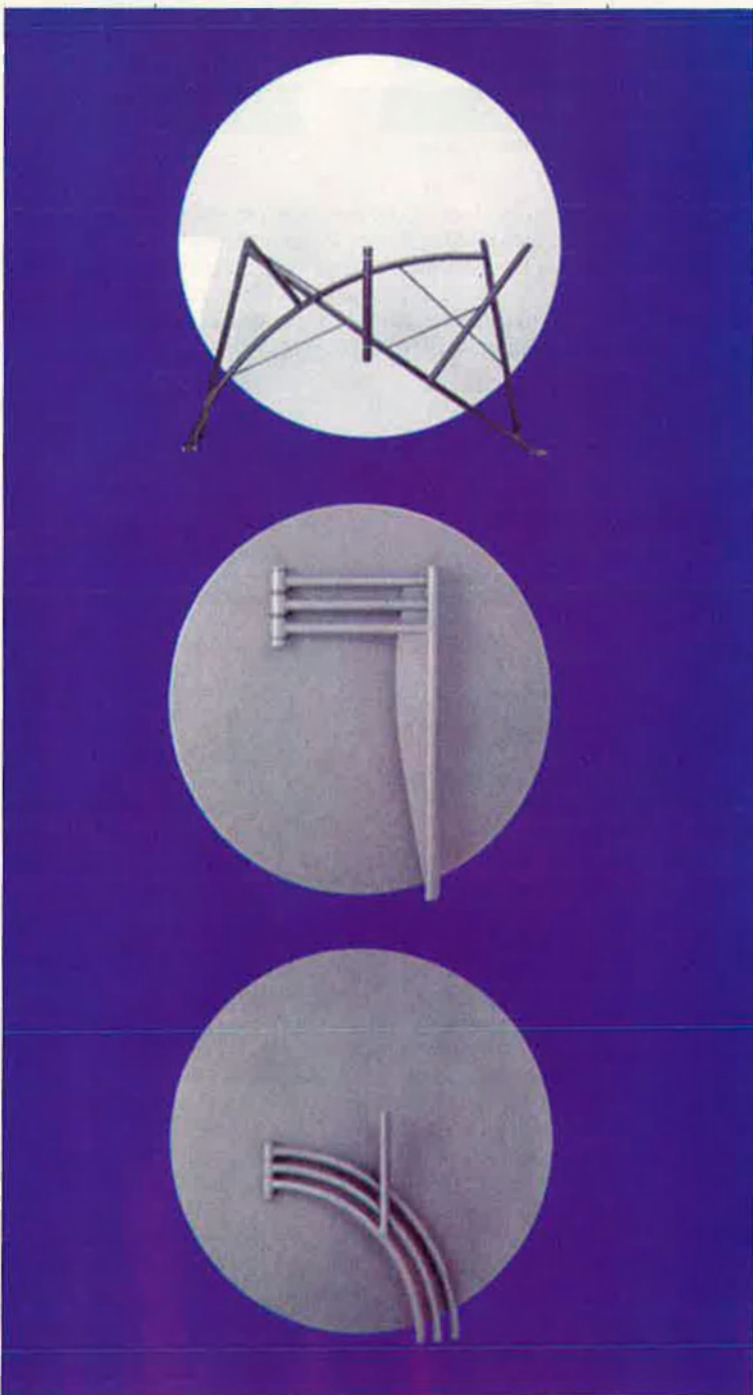

Fuster: entre l'oblit i el record

Oblidar Foucault esdevingué la imprecació exaltada de Derrida. Jo no sé si convindria plantejar un oblit momentani i sistemàtic de l'obra de Fuster per tal de rescatar-ne el pensament de la lectura militant i de les flors i violes d'una interessada momificació institucional. La desmesura de la literatura necròfila, d'adjectius malaptes i reincidents, provoca un cansament semàntic amb el qual tots desdibuïem els límits i el sentit de la recreació del personatge. La sintaxi obscena del comentari mortuori sempre conjuga una afectació excessiva que reforça el sentiment del *déjà vu*, *déjà connu*.

¿Per què no assajar un oblit que ens permeta recuperar una lectura sense críptiques paraules de pas, acarada amb la mateixa alegria introductòria que la que proporciona qualsevol text? ¿Per què no desterrar el xantatge del radicalisme afectat, la tirania dels *readed-oriented*? Sense la imatge d'esferes concèntriques és ben possible poder participar de segons quins aspectes d'un corpus tan extens, i al mateix temps allunyar-se sense demanar permís del Fuster d'una certa reducció política.

Tot i la indiferència que s'ha de mostrar davant la beateria teològica de cir-

cumstàncies, no deixa de sorprendre la sensació d'irremeiabilitat que apareix quan s'ha d'assistir a la cerimònia de l'exageració provinciana dels mèrits, la làpida d'adjectius administratius, amb resonàncies provincials-decimòniques en la modalitat *valenciano universal* que, en el fons, només elogien l'elogiador.

Oublier Foucault..., i podríem apostar per oblidar el Fuster que cadascú s'ha dissenyat, abominant el fet que el seu nom empare les ínfulas i la displicència locals, el *mes-trescolisme* comarcal, necròlif i ignorant del "ha mort, però el seu exemple i el que ha escrit romandrà entre nosaltres". Deixem de banda l'ús encarcerat –el vernís gastat de Montaigne– dels qui s'han servit del personatge per aparentar una ubicació normal de la nostra cultura. Recuperem, però, tots els Fusters –el plural a què es referia Vicent Martí– sense certificats previs d'orfandat acomodàcia, i amb el deler de poder exhibir una progenitura intel·lectual molt més àmplia.

Ha de ser el temps i la reflexió crítica, no els pamflets de circumstàncies, allò que permetrà ressituar i acèixer els justs mèrits de l'enorme escriptor Joan Fuster. Es sufí-

cient recordar –de moment–, l'“aventura lírica” que Josep Ballester evocà recentment en el llibre homònim per a comprendre que hem perdut una “totalitat irrepetible”, en l'expressió feliç de Robert Musil.

Més enllà dels papers que tots li assignàrem, el que destacarà des d'ara serà la seua obra com a cabal ingent de possibilitats que algun dia permetran en un altre llibre que algú, aquell “algú” innominat tan del seu gust, faça realitat els bellíssims versos que dedicà a Sueca en el poema “Estrofa per al meu poble”: “un dia moblaràs nostra memòria/amb tàcits préstecs”.

Es per entendre el nacionalisme en la modernitat com a sistema de representacions i model afectiu consagrat a la fomentació de la comunitat política, la raó per la qual crec que el patriotisme nacional-català de Fuster i el discurs cultural que se'n deriva no podia conformar una identitat fundadora de sentit que convertira en creïble el valencianisme com a tradició de pensament, i que desplaçara el nostre consens passiu de silencis cap a un procés públic d'apropiació i reentenniment de la memòria col·lectiva que poguera convergir en un acord bàsic de convivència sòlid enfront de la secessió –la deserció mental– de les diverses subcultures resistents en el nostre territori.

Si a propòsit del seu òbit, hi ha qui està temptat de culpabilitzar una vegada més “aquesta discrepància amb la construcció narrativa de la catalanitat nacional” és perquè en la trampa del nostre conflicte es corre el risc estúpid de continuar creant antinòmies conceptuais i oposicions semàntiques irreconciliables que –com en tots els conflictes– condemnem les comunitats políticament perifèriques a l'administració domèstica i folkloritzant de la diferència. Per molt d'etiquetatge que es faça del producte, no abonar determinades tesis no implica patrocinar un projecte de modernització aidentitari o la verbalització localista i ploranera d'una política marginal i secundària.

Entre l'oblit i el record, i més enllà de tota referència personal, una vegada més sobrerera, encetem entre tots una nova etapa de treball callat perquè tot pugui tornar a ser possible.

Miquel Nadal

Notícies emmetzinades

La feina dels periodistes és discutida cada vegada més. Cosa que està bé. I també està bé que els periodistes expliquin els problemes de la seva feina, com han fet en el recent congrés de Barcelona. Perquè la manera de treballar les notícies es troba avui en ple canvi i, per a ser creïble, al periodista –que difícil!–, només li queda la seva capacitat i la seva honestat. Distingir les notícies emmetzinades de les que són simplement notícies és un problema comú de tots els periodistes europeus. Aquestes notes intenten resumir els desafiaments que els periodistes tenim avui davant la taula.

Defensar el pluralisme. Hi ha moltes maneres d'entendre aquest repte. La Comunitat Europea prepara una directiva sobre la transparència informativa i entén que la concentració empresarial no afavoreix el pluralisme. És un aspecte. Però hi ha més coses: les notícies tendeixen a ocupar-se preferentment del poder (econòmic, polític, espectacular) i dels forts (l'èxit, el triomf) fins al punt que la notícia ha esdevingut un autèntic “fet de poder”. En aquest aspecte, el pluralisme no existeix ja que el periodisme segueix la lògica del poder i de la força.

Explicar la seva pròpia subjectivitat. La gent mitifica el periodista perquè no coneix la seva manera de treballar. És el repte de la transparència sobre la pròpia professió, de l'explicació de les pròpies influències i dificultats. El secret sobre el treball periodístic és el més roí dels secrets.

Retornar la credibilitat al periodisme. La pèrdua de credibilitat és conseqüència de la “mala feina” d'aquells periodistes que, convertits en portaveus d'interessos inconfessables, xarlatans a sou, o ganduls recargolats, són incapços d'esforçar-se en la seva pròpia formació i llibertat. La clarificació entre periodisme mercaderia i periodisme i prou resulta imprescindible per a la credibilitat dels mitjans.

Alliberar-se de les fonts. El periodista presoner de la seva font és un problema de cada dia. El repte de la desintoxicació, del

contrast, no és pas el menor. El periodisme que perd la iniciativa o que la deixa a les mans de les seves fonts ho és tot menys periodisme.

La formació constant. La cultura és l'única defensa de la independència i de la llibertat: estudiar, conèixer, viatjar, un veritable repte per a la raó. Com diu el periodista Ignacio Ramonet: “el món no és un sens-sentit”. Cal renovar i actualitzar el sistema de treball periodístic. Cal fer l'esforç d'entendre el món. El babau seria la cara contrària d'aquest esforç imprescindible.

Comunicació sí, comunicació no. El culte mediàtic a allò que és espectacular, sensacional i mercantil oblida que comunicar requereix contextualitzar, memòria històrica i honestat suficient per tal de reconèixer que no tot són històries de somni sense més sentit que l'entreteniment.

La humilitat. El poder mediàtic ja és el primer poder i, com a tal, desenvolupa tots els vicis dels “poders establerts”. Fer i desfer reputacions, per exemple, és un repte a la responsabilitat i també a la humilitat. El reconeixement dels propis errors és un element bàsic de la credibilitat imprescindible.

Acollir els “ciutadans silenciosos”. El periodisme ha derivat cap a un pur entreteniment dels seus lectors, mes no a un *alter ego* que detecti els seus problemes i aspiracions. El culte al poder dels *media* és el millor camí per a apartar-se de la seva única raó de ser: servir de vehicle de comunicació social real (no irreal).

I una pregunta, només per a nosaltres (catalans i espanyols). ¿Com és possible que aquí tothom, periodistes i mitjans, siguem “independents”? A Europa ni els conservadors, ni els nacionalistes, ni els socialistes no amaguen les seves idees, quan aquí uns i altres s'emboquen en la puresa (¿o en la hipocresia?) de la independència. La por de la indefinició és una conseqüència de la intolerància. Encara.

Margarita Rivière
Periodista